

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

4 Μαΐου 2026

ΤΕΥΧΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Αρ. Φύλλου 321

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/43136/871

Καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία και διατήρηση της φύσης στην περιοχή του προστατευόμενου τοπίου του περιβάλλοντος χώρου της Μονής Αγίου Αντωνίου Απεζανών, Δήμου Φαιστού, Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου Κρήτης.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

- Τον ν. 998/1979 «Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας» (Α' 289).
- Τον ν. 1650/1986 «Για την προστασία του περιβάλλοντος» (Α' 160) και ιδίως το άρθρο 19 και την παρ. 7 του άρθρου 21.
- Τον ν. 3937/2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» (Α' 60).
- Τον ν. 2204/1994 «Κύρωση Σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα» (Α' 59).
- Την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 - Επαναφορά της Φύσης στη ζωή μας. COM/2020/380 final.
- Τον Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς (ν. 4858/2021, Α' 220).
- Το άρθρο 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), όπως διατηρήθηκε σε ισχύ με την περ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).
- Το π.δ. 132/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ)» (Α' 160).
- Το π.δ. 77/2023 «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων - Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων» (Α' 130).
- Το π.δ. 27/2025 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτή Υπουργού, Υφυπουργών και Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης» (Α' 44).
- Την από Απρίλιο 2023 Ειδική Μελέτη Τεκμηρίωσης χαρακτηρισμού ως Προστατευόμενου Τοπίου του περιβάλλοντος χώρου της Μονής Αγίου Αντωνίου Απεζανών του Δήμου Φαιστού, της Γραμματέως Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης Μαρίας Κοζυράκη, του Αναπληρωτή Προϊσταμένου Διεύθυνσης Αγροκτήματος του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου Μιχαήλ Παπαηλιάκη και του δασολόγου - περιβαλλοντολόγου μελετητή Βασίλειου Σαμαριτάκη, όπως διαβιβάστηκε με το υπ' αρ. οικ. 69/24.05.2023 έγγραφο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης (υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/57678/2016/25.05.2023).
- Την υπ' αρ. οικ. 69/24.05.2023 σύμφωνη γνώμη της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης (υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/57678/2016/25.05.2023).
- Το υπ' αρ. οικ. 35807/542/06.12.2023 έγγραφο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης με τα συμπληρωματικά στοιχεία τεκμηρίωσης της Ειδικής Μελέτης Χαρακτηρισμού ως «Προστατευόμενο Τοπίο» του περιβάλλοντος της Ιεράς Μονής Απεζανών Δ. Φαιστού (υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/108023/1863/7.10.2024).

14. Την ανάγκη θέσπισης μέτρων για την αποτελεσματική προστασία και ελέγχου επεμβάσεων και δραστηριοτήτων που ενδέχεται να επιφέρουν βλαπτική επίδραση στο παραδοσιακό αγροτικό τοπίο της Μονής Απεζανών στα Αστερούσια όρη.

15. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/99547/2404 απόφαση του Προϊστάμενου της Γενικής Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του ΥΠΕΝ: «Χαρακτηρισμός του περιβάλλοντος χώρου της Μονής Αγίου Αντωνίου Απεζανών, Δήμου Φαιστού, Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου Κρήτης, ως προστατευόμενου τοπίου» (Δ' 744/2025).

16. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΠΔΑ/114333/2856/20.01.2026 εισήγηση της ΓΔΟΥ του ΥΠΕΝ από την οποία προκύπτει ότι από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού (ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/5922/136/20.01.2026).

17. Το γεγονός ότι οι διατάξεις της παρούσας δεν αφορούν σε διοικητική διαδικασία για την οποία υπάρχει υποχρέωση δημοσίευσης στο ΕΜΔΔ - ΜΙΤΟΣ, αποφασίζει:

Άρθρο 1

Σκοπός

1. Η παρούσα απόφαση αποσκοπεί στην αποτελεσματική προστασία των στοιχείων της φύσης που έχουν ιδιαίτερη οικολογική, γεωμορφολογική, επιστημονική, αισθητική και πολιτισμική αξία και συμβάλλουν στη διατήρηση των φυσικών διεργασιών και στην προστασία φυσικών πόρων, μέσω της θεσμοθέτησης ειδικών όρων και περιορισμών στην περιοχή προστασίας, του περιβάλλοντος χώρου της Μονής Αγίου Αντωνίου Απεζανών, Δήμου Φαιστού, Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου με το χαρακτηρισμό της περιοχής ως προστατευόμενου τοπίου, όπως αυτή έχει οριστεί στην υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/99547/2404 απόφαση του Προϊστάμενου της Γενικής Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του ΥΠΕΝ.

2. Ειδικότερα, επιδιώκεται η διατήρηση των ιδιαίτερων στοιχείων και αξιών που χαρακτηρίζουν τον περιβάλλοντα χώρο της Μονής Αγίου Αντωνίου Απεζανών, Δήμου Φαιστού, Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου με το χαρακτηρισμό της περιοχής ως προστατευόμενου τοπίου, των ειδών χλωρίδας και πανίδας και των ενδιαιτημάτων τους και η θεσμοθέτηση διαδικασιών και μέτρων για την εξασφάλιση της αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπου και φύσης στο πλαίσιο της αειφόρου διαχείρισης.

Άρθρο 2

Ειδικοί όροι και περιορισμοί

1. Στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής του άρθρου 2 της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/99547/2404 απόφασης του Προϊστάμενου της Γενικής Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του ΥΠΕΝ, επιτρέπονται:

α. Η επιστημονική έρευνα των φυσικών οικοσυστημάτων, των ειδών χλωρίδας και πανίδας με την προϋπόθεση ότι δεν δημιουργούνται προβλήματα υποβάθμισης στα οικοσυστήματα και στους πληθυσμούς των ειδών πανίδας και χλωρίδας καθώς και ότι εξασφαλίζεται ο μέγιστος βαθμός προστασίας της φύσης και του τοπίου.

β. Η συστηματική παρακολούθηση οικολογικών παραμέτρων, πρόγραμμα αναγνώρισης, καταγραφής και παρακολούθησης της ορνιθοπανίδας και των θέσεων φωλεοποίησης για τα αρπακτικά πτηνά καθώς και η εφαρμογή ειδικών διαχειριστικών έργων μέτρων που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, προστασία, διατήρηση, βελτίωση και ανάδειξη των ειδών και των οικοτόπων της περιοχής, εφόσον τεκμηριώνεται επαρκώς η σκοπιμότητα και η αποτελεσματικότητά τους. Για επιστημονικούς - ερευνητικούς λόγους, επιτρέπεται η συλλογή αυγών ή/και νεογνών, η δακτυλίωση ή η παρακολούθηση ειδών και με άλλο αποδεκτό από την κοινή επιστημονική πρακτική τρόπο, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και κατόπιν των προβλεπόμενων αδειών.

γ. Η εκτέλεση έργων και εργασιών που κρίνονται απολύτως αναγκαία για τη μη αλλοίωση εκείνων των χαρακτηριστικών που διασφαλίζουν τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων, σύμφωνα με τους σκοπούς του άρθρου 1 και εφόσον διατηρείται ανεπηρέαστη η φυσική ενότητα της περιοχής. Στις παραπάνω εργασίες συμπεριλαμβάνονται η αποκατάσταση του τοπίου σε περιπτώσεις υφιστάμενων επεμβάσεων που θέτουν σε κίνδυνο τους σκοπούς της παρούσας απόφασης.

δ. Η ελεύθερη μετακίνηση επισκεπτών συμπεριλαμβανομένης και της οργανωμένης (ομαδικής) επίσκεψης, με σκοπό, την παρατήρηση της φύσης, την αναψυχή, την πεζοπορία, τη ποδηλασία και εν γένει την άθληση, εξαιρουμένων των οχλουσών δραστηριοτήτων και όσων δραστηριοτήτων ειδικές μελέτες δείχνουν ότι έχουν αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής.

ε. Η επίσκεψη, ξενάγηση επισκεπτών σε θρησκευτικούς χώρους και μνημεία και η έκδοση ενημερωτικού οδηγού, όπου θα διανέμεται σε σημεία συγκέντρωσης και πληροφόρησης επισκεπτών.

στ. Η κατασκευή, εγκατάσταση, συντήρηση και λειτουργία υποδομών για την εξυπηρέτηση των ως άνω σκοπών και δραστηριοτήτων (π.χ. παρατηρητήρια, πινακίδες και οριοσήματα, επιστημονικός εξοπλισμός που

εξυπηρετεί τους σκοπούς της συστηματικής παρακολούθησης και επιστημονικής έρευνας, υποδομές φύλαξης και προστασίας από φυσικές καταστροφές, υποδομές ξεκούρασης επισκεπτών, ξύλινα ή πέτρινα καθίσματα) από φυσικά υλικά που συνάδουν με το φυσικό περιβάλλον της περιοχής.

ζ. Η κατασκευή, αποκατάσταση και συντήρηση των πετρόκτιστων χαμηλών τοιχιών (ξερολιθιές).

η. Η εκτέλεση έργων διατήρησης, προστασίας, συντήρησης, ανάδειξης και ανασκαφών στους ιστορικούς και αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

θ. Η συντήρηση υφιστάμενων θρησκευτικών χώρων, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

ι. Η βελτίωση, αποκατάσταση, συντήρηση και ο εκσυγχρονισμός των λειτουργικών υποδομών και δικτύων κοινής ωφέλειας καθώς και των έργων που εξυπηρετούν επιτρεπόμενες από την παρούσα δραστηριότητες, μετά από έγκριση των αρμοδίων υπηρεσιών. Υπογειοποίηση των υφιστάμενων δικτύων κοινής ωφέλειας κατά μήκος του οδικού δικτύου και στην έκταση που καταλαμβάνουν οι κτιριακές εγκαταστάσεις του μοναστηριού.

ια. Τα έργα συντήρησης και βελτίωσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου συμπεριλαμβανομένων των δασικών και αγροτικών δρόμων.

ιβ. Τα ειδικά δασοτεχνικά έργα με σκοπό την προστασία, διατήρηση, αποκατάσταση και ανάδειξη των οικοσυστημάτων, κατόπιν εγκρίσεως σχετικής μελέτης από την αρμόδια δασική υπηρεσία και σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Η διαχείριση των δασών και δασικών εκτάσεων εκτελείται μετά από σχετική διαχειριστική μελέτη, η οποία θα περιέχει ιδιαίτερη αναφορά στα προστατευτέα αντικείμενα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, κατόπιν εγκρίσεως από την καθ' ύλην αρμόδια υπηρεσία. Κλαδεύσεις και καθαρισμοί, για λόγους ασφάλειας, φυτοπροστασίας και πυροπροστασίας, θα διενεργούνται κατόπιν έγκρισης και άδειας από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

ιγ. Η επανακαλλιέργεια του ξηρικού αμπελώνα, σε κατάλληλες θέσεις που δεν καλλιεργούνται και υπό προϋποθέσεις προσαρμοσμένης βιολογικής καλλιέργειας, βάσει εγκεκριμένων προδιαγραφών από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

ιδ. Η εφαρμογή αποκλειστικά ήπιων αγροτικών και δασοπονικών δράσεων/εργασιών που θα συμβάλλουν στην προστασία, διατήρηση και βιώσιμη ανάδειξη του ιστορικού παραδοσιακού ελαιώνα εντός του προστατευόμενου τοπίου, βάσει εγκεκριμένων προδιαγραφών από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

ιε. Η βόσκηση, η δενδροκομική και η γεωργική δραστηριότητα στις νόμιμα καλλιεργούμενες εκτάσεις, η οποία ασκείται σύμφωνα με τα πρότυπα και τις απαιτήσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης, όπως αυτές περιγράφονται στην υπ' αρ. 1791/74062/02.07.2015 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β' 1468). Η βόσκηση ασκείται επί τη βάσει διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης της περιοχής. Με το διαχειριστικό σχέδιο ρυθμίζονται οι όροι χρήσης των εν λόγω εκτάσεων για βόσκηση, σύμφωνα με τις υφιστάμενες και τις προκύπτουσες, συμβατές με τη δασική νομοθεσία και τη βοσκή παράλληλες χρήσεις και τη βοσκοϊκανότητα της κάθε περιοχής και διασφαλίζεται η αειφόρος διαχείριση και απρόσκοπτη αξιοποίηση των βοσκήσιμων γαιών για τις ανάγκες βόσκησης των ποιμνίων. Δεν επιτρέπεται η ανεπιτήρητη βόσκηση (αδεσποτία) σε όλη την έκταση, καθώς και η είσοδος ανεπιτήρητων αιγοπροβάτων εντός αυτής καθώς μπορεί να προκαλέσουν μεγάλη περιβαλλοντική ζημιά στη βλάστηση και στο έδαφος.

ιστ. Η θήρα σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες ρυθμιστικές αποφάσεις, δασικές αστυνομικές διατάξεις (ΔΑΔ) κ.λπ.

ιζ. Η άσκηση της μελισσοκομίας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

ιη. Ο έλεγχος του πληθυσμού των ανταγωνιστικών και ξενικών ειδών της χλωρίδας και πανίδας, προς τα προστατευόμενα είδη και τα είδη χαρακτηρισμού της περιοχής, μετά από εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας. Δεν επιτρέπεται η εισαγωγή στην περιοχή μη ιθαγενών ειδών της άγριας πανίδας και χλωρίδας.

ιθ. Η συλλογή, κοπή, εκρίζωση, κατοχή και μεταφορά δειγμάτων φυτικών ειδών και μυκήτων (μανιταριών), όπως ρητά διέπονται από τις διατάξεις των σχετικών αποφάσεων της αρμόδιας δασικής αρχής.

κ. Ο φωτισμός που προβλέπεται για τη φωταγώγηση του μοναστηριακού συγκροτήματος και για τον περιβάλλοντα χώρο πρέπει να είναι επαρκής αλλά διακριτικός και δεν πρέπει να στρέφονται προβολείς προς την κόμη των δέντρων, που ενδέχεται να προκαλέσουν όχληση σε πτηνά που φωλιάζουν ή κουρνιάζουν και στο βιολογικό κύκλο των φυτών.

2. Σε περίπτωση εντοπισμού αρχαιοτήτων κατά την εκτέλεση οποιουδήποτε έργου ή δραστηριότητας στο σύνολο της περιοχής που οριοθετείται με το παρόν, οι εργασίες αυτές διακόπτονται αμέσως και ενημερώνεται η αρμόδια Περιφερειακή Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 24 του ν. 3028/2002 (Α' 153), προκειμένου να ακολουθήσει σωστική ανασκαφική έρευνα, από τα αποτελέσματα της οποίας εξαρτάται η περαιτέρω πορεία του έργου.

Άρθρο 3**Μεταβατικές διατάξεις**

1. Για όλα τα επιτρεπόμενα από την παρούσα έργα και δραστηριότητες, απαιτείται η γνώμη των καθ' ύλη αρμόδιων Υπηρεσιών.
2. Σε περίπτωση που ισχύουν αυστηρότερες διατάξεις σχετικά με την προστασία της περιοχής, αυτές υπερισχύουν των διατάξεων της παρούσας.
3. Εξαιρούνται, από τους όρους και τους περιορισμούς της παρούσας, τα έργα και οι επεμβάσεις που επιβάλλονται λόγω έκτακτης ανάγκης κατά τη χρονική διάρκεια εμφάνισης αυτών (σεισμών, πλημμυρών, θεομηνιών, πυρκαγιών κ.ά.), σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
4. Εξαιρούνται, από τους όρους και τους περιορισμούς της παρούσας, τα έργα Εθνικής Άμυνας, όπως αυτά καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.
5. Επιβάλλεται η εντός διετίας απομάκρυνση από την περιοχή όσων μη νόμιμων έργων και δραστηριοτήτων αντίκεινται στις διατάξεις της παρούσας απόφασης, με την υποχρέωση της αποκατάστασης του περιβάλλοντος, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και τις υποδείξεις των καθ' ύλην αρμοδίων υπηρεσιών που βρίσκονται εντός των ορίων της περιοχής που χαρακτηρίζεται ως προστατευόμενο τοπίο, με την παρούσα απόφαση.
6. Εξακολουθούν να λειτουργούν νομίμως έργα ή δραστηριότητες οι οποίες είναι νομίμως αδειοδοτημένες και λειτουργούν σύμφωνα με τους όρους της άδειάς τους, υπό την προϋπόθεση ότι η παραμονή τους δεν διακινδυνεύει την επίτευξη των στόχων της παρούσας απόφασης και επιτρέπεται ο εκσυγχρονισμός τους εφόσον αυτό δεν συμβάλλει στην υποβάθμιση και κατάτμηση της συνοχής του προστατευόμενου τοπίου.
7. Οι διατάξεις της παρούσας υπερισχύουν κάθε άλλης διάταξης ή απόφασης που έρχεται σε αντίθεση με τα όσα προβλέπονται στην παρούσα, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του παρόντος.

Άρθρο 4**Έλεγχος - Κυρώσεις**

1. Η παραβίαση των όρων και περιορισμών που τίθενται με την παρούσα τιμωρείται σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 28 του ν. 1650/1986 (Α' 160).
2. Ο έλεγχος τήρησης των διατάξεων της παρούσας και η βεβαίωση τυχόν παραβάσεων για την επιβολή κυρώσεων, γίνονται από τις αρμόδιες αρχές βάσει της εκάστοτε κείμενης νομοθεσίας.
3. Η φύλαξη και επόπτευση της περιοχής γίνεται από τα αρμόδια όργανα.

Άρθρο 5**Έναρξη Ισχύος**

Η απόφαση αυτή ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 17 Απριλίου 2026

Ο Υπουργός

ΣΤΑΥΡΟΣ Ν. ΠΑΠΑΣΤΑΥΡΟΥ

